

UŽSIENIO KALBŲ BENDROJI PROGRAMA PAGRINDINEI MOKYKLAI
METODINĖS REKOMENDACIJOS. VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ
DIAGNOSTINIS VERTINIMAS

Diagnostinis vertinimas naudingas tiems mokiniams, kurie turi mokymosi sunkumų (*jei mokoma atsižvelgiant į jų poreikius*).

Diagnostinis vertinimas padeda išsiaiškinti mokinių mokymosi galimybes ir spragas, teikia pagalbą, numatant tolimesnes ugdymo(si) galimybes. Jis sudaro prielaidas derinti moksleivio išgales bei reikalavimus, siūlant jam individualias programas, specialius ugdymo(si) metodus.

Kokie yra diagnostinio vertinimo tikslai?

- Rinkti duomenis (kurso pradžioje, viduryje ir pabaigoje)
- Išsiaiškinti besimokančiųjų edukacinius poreikius
- Išsiaiškinti, ar įgyvendinti mokymosi uždaviniai
- Išsiaiškinti, kokie tolesni mokymosi žingsniai

Kada diagnostinis vertinimas prasmingas?

- Kai atliekamas sistemingai
- Kai nustato mokymosi stipriąsias ir silpnąsias puses
- Kai suteikiama kokybiška grįžtamoji informacija mokiniams ir tėvams
- Kai taikomas aptinkant individualius mokymosi poreikius, pritaikant metodus

Kam panaudojamas vertinimas prieš mokymąsi?

- Leidžia nustatyti pradinį žinių ir gebėjimų lygį;
- Pamatyti mokinio klaidingą supratimą;
- Įvertinti mokinio interesų sritis;
- Nustatyti vyraujančią mokymosi stilių;
- Teikia informaciją reikalingą planuojant/koreguojant/diferencijuojant mokymą;
- Leidžia vertinti žinias ir gebėjimus (klausinėjama, stebima);
- Pažymiais dažniausiai nevertinama.
- Tikslinga naudoti greitas apklausos technikas: klausimai, trumpi testai ir kt.

Kaip panaudojama diagnostinio vertinimo teikiama informacija?

Diagnostinio vertinimo teikiama informacija padeda nustatyti mokymosi lygį, taip pat planuojant pritaikyti ugdymo turinį prie mokymosi stilių. Mokytojas žino mokinių ar jų grupių ankstesnius pasiekimus, dabartines galias bei interesus ir remiasi tuo organizuodamas mokymąsi.

Mokytojo veikla:

- reflektuoja kartu su mokiniais darbą, skaidant jį į mažesnius žingsnius;
- parenka užduotis, kurios teikia kokybišką informaciją vertindamas procesą (akcentuoti patį procesą, ne tik teisingą atsakymą);
- skiria mokiniams laiko apmąstyti, ką jie išmoko ir suprato, kur vis dar turi sunkumų;

UŽSIENIO KALBŲ BENDROJI PROGRAMA PAGRINDINEI MOKYKLAI
METODINĖS REKOMENDACIJOS. VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ
DIAGNOSTINIS VERTINIMAS

- koreguoja planavimą, vertina užduočių, mokymosi šaltinių efektyvumą, atsižvelgdamas į vertinimo informaciją.

Diagnostinio vertinimo pavyzdžiai

2- oji užsienio kalba (rusų), 7-8 kl. mokymosi pakopa

Mokinių pasiekimai (pagal BP)

Siekiamas kalbos mokėjimo lygis 7-8 kl. pakopos pabaigoje: A.2.1

Mokinių gebėjimų raida (rašytinio teksto kūrimas (rašymas), 7-8 klasės:

Rašo trumpus tekstus (laiškus, raštelių, atvirlaiškius ir kt.) apie save ir artimiausią aplinką, naudodamiesi pavyzdžiu ir (arba) pagalbine medžiaga. Kuriamo teksto apimtis – 40-60 žodžių.

Pateikiamos diagnostiniam vertinimui skirtos užduoties formuluotė

Jūs norite susirašinėti su bendraamžiu užsieniečiu. Parašykite jam (jai) pirmąjį laišką: prisistatykite (vardas, pavardė, amžius, kur gyvenate, kokioje mokykloje mokotės); trumpai apibūdinkite savo šeimą; papasakokite, kuo domitės, ką veikiate laisvalaikiu. Jūs turite parašyti ne mažiau 10 sakinių.

Mokinių pasiekimai

7-8 kl.

4.1.2. *Pagal pavyzdį rašyti trumpus asmeninius laiškus.*

PASTABA: Užduotį atliko 9 kl. (2-oji užsienio kalba) mokiniai mokslo metų pradžioje.

Užduotimi tikrinami mokinių gebėjimai

- gebėjimas parašyti trumpą rišlų *mišraus* tipo (informavimas, pasakojimas, aprašymas) tekstą
- gebėjimas *pritaikyti* kalbą adresatui
- gebėjimas tinkamai išdėstyti konkretaus žanro tekstą (laiškas)
- gebėjimas *realizuoti* nurodytas komunikacines intencijas
- gebėjimas *parinkti ir vartoti* reikiamas raiškos priemones (kalbos struktūras)
- gebėjimas *taisyklingai* vartoti kalbos priemones, reikalingas konkrečioms komunikacinėms intencijoms realizuoti

UŽSIENIO KALBŲ BENDROJI PROGRAMA PAGRINDINEI MOKYKLAI
METODINĖS REKOMENDACIJOS. VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ
DIAGNOSTINIS VERTINIMAS

Pateikiamos užduoties parametrai

- ❑ *nurodyta* teksto apimtis
- ❑ užduotis formuluojama pagal *konkrečias temas*, atitinkančias mokymo programą
- ❑ reikalaujamų realizuoti komunikacinių intencijų *kiekis ribojamas* (jis nustatomas remiantis turinio apimtimi)
- ❑ nurodytam tekstui sukurti turi pakakti *žinomų* leksinių ir gramatinių struktūrų
- ❑ pateikiama teksto *turinio struktūra* (užduotis pusiau valdoma); tai įgalina patikrinti, ar mokinys geba realizuoti visas nurodytas komunikacines intencijas

Rašytinio teksto kūrimo gebėjimų diagnostinio vertinimo nuostatos

Rašytinio teksto kūrimo vertinimo *objektas* – tai gebėjimai perduoti *raštu informaciją* (faktus, mintis, nuomonę, jausmus ir kt.) priklausomai nuo komunikacinės situacijos.

Rašymo kaip kalbinės veiklos rūšies mokymo tikslai sąlygojami komunikacinių kalbos vartotojo poreikių, todėl pateikiant užduotis siūlome orientuotis į tuos žanrus, kuriais sudaromos galimybės patikrinti kalbos vartojimo galimybes konkrečiose komunikacinėse situacijose.

Baigę 7-8 kl. užsienio kalbos mokymosi pakopą mokiniai turi:

- produkuoti įvairių po elementus (pasakoti, informuoti, apibūdinti);
- pasirinkti kalbos raiškos priemones, atitinkančias užduoties turinį ir rašymo tikslą (registas);
- pritaikyti kalbos priemones adresatui ir situacijai (registas);
- parinkti tinkamą teksto formą pagal pateiktą užduotį;
- logiškai ir nuosekliai dėstyti užduotį atitinkantį turinį (kompozicija, organizavimas, rišlumas);
- rašyti laikantis grafikos, rašybos bei gramatikos normų.

Rašytinio teksto kūrimo gebėjimai tikrinami *kompleksiškai*, konkretinant bendrojoje programoje nurodytus kriterijus kiekvienai konkrečiai rašymo užduočiai įvertinti. Rašymo užduotyje vertinama:

- kuriamo teksto atitikimas užduotį (situaciją, temą);
- teksto prasminių vienetų atitikimas užduoties turinį;
- dėstymo nuoseklumas ir teksto rišlumas;
- žodyno vartojimas / parinkimas kalbos tikslingumo požiūriu;
- žodyno vartojimas / parinkimas kalbos taisyklingumo požiūriu;
- gramatinis taisyklingumas, rašyba;
- kalbos raiškos priemonių pritaikymas adresatui ir situacijai.

UŽSIENIO KALBŲ BENDROJI PROGRAMA PAGRINDINEI MOKYKLAI
METODINĖS REKOMENDACIJOS. VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ
DIAGNOSTINIS VERTINIMAS

Sprendimai apie tai, ar pasiektas(ti) įvardytas(ti) bendrojoje programoje įvardytas(ti) mokinių gebėjimas/gebėjimai, sprendžiama vertinant mokinių atliktus darbus pagal *nustatytus kriterijus*.

Išskiriamos trys pagrindinės atliktos užduoties bendrųjų vertinimo kriterijų grupės:

- teksto turinys / komunikacinių intencijų realizavimas;
- teksto struktūra, forma;
- kalbos vartojimas (žodynas ir gramatika).

Atliktos užduoties įvertinimas

Rusų kalba, pradinė kalbos mokymosi pakopa, 8 klasė.

Užduotį atliko 9 kl. mokiniai, išėję 7-8 mokymo pakopos kursą.

1 pavyzdys

Дорогой друг!

Меня зовут Аста Кавалюскайте. Мне пятнадцать лет. Я живу в Вильнюсе, столице Литвы. Вильнюс очень красивый город. Тут много магазинов. Есть одна очень большая „Акрополис“.

У меня есть брат Томас и сестра Агне, конечно и мама Виолета и папа Гедиминас. Я выращиваю собаку, её зовут Чита.

Я учусь в 9м, мы много поём. Потому что наш класс музыкальная. Я люблю играть на гитаре, петь и танцевать. А ты умеешь играть на гитаре?

Я очень хочу с тобой переписываться. А ты хочешь? Жду твоего письма!

Пока.

Аста

2013 10 08

Atlikto darbo įvertinimas pagal nustatytus kriterijus (1 pavyzdys)

UŽSIENIO KALBŲ BENDROJI PROGRAMA PAGRINDINEI MOKYKLAI
METODINĖS REKOMENDACIJOS. VERTINIMAS UGDYMO PROCESE
DIAGNOSTINIS VERTINIMAS

- Laiško *turinis* atitinka nurodytą užduotyje, atsakyta į visus punktus;
- Realizuotos visos nurodytos *komunikacinės intencijos*, rašymo tikslas pasiektas;
- Teksto *apimtis* pakankama (85 žodžiai);
- Kalbos *registras* tinkamas, atitinka žanro reikalavimus;
- Teksto *struktūra* tinkama: išskirtos pastraipos, logiškai ir nuosekliai dėstomos mintys;
- Tekstas *išdėstytas* tinkamai: kreipinys, baigiamoji mandagumo frazė, parašas (vardas), tačiau neteisingai ir ne vietoje rašoma data;
- Kalba pakankamai *taisyklinga*, žodynas pakankamas, tačiau yra keletas kalbos vartojimo ir rašybos klaidų, netrukdančių komunikacijai. Kalbos vartojimo ir rašybos klaidos daugeliu atvejų yra daromos vartojant gramatines formas, kurių taisyklingai vartoti išėję 7-8 kl. kalbos mokymo pakopos kursą mokiniai dar neprivalo. Yra keletas gramatinių struktūrų vartojimo klaidų, kurias reikėtų išskirti: «Я выращиваю собака» (turi būti: «у меня есть собака»); «Жду твоего письмо» (turi būti: «жду твоего письма»); «Есть одна очень большая (о магазине)» (turi būti: «есть один очень большой»). Taip pat pažymėtinos kai kurios rašybos klaidos: *завут, красивы, хочеш*.

Išvada. Mokinio gebėjimai *atitinka* reikalavimus vertinant pagal visus nurodytus kriterijus: turinio, struktūros, ir formos, kalbos vartojimo. Šį darbą galėtume laikyti *visiškai pasiekto (pagrindinis lygis)*, tačiau *neviršyto* programose įvardyto gebėjimo pavyzdžiu.

2 pavyzdys

Здравствуй, Лёша!

Пишет тебе Лаура. Мне 15 лет. Я живу в столице Литвы Вильнюсе. Это красивый город, в котором есть много интересных мест. У меня есть мама. Папа и кошка Милька.

Я учусь в 9м классе. Наш класс музыкальный и очень дружный.

Я люблю играть в теннис, слушать музыку, сидеть в чате.

Моё хобби – играть на гитаре и сочинять песни.

Я хотела бы с тобой переписываться и надеюсь дождаться твоего ответа. Расскажи о себе, пожалуйста, подробнее.

До свидания.

Лаура

2013. 10. 08

UŽSIENIO KALBŲ BENDROJI PROGRAMA PAGRINDINEI MOKYKLAI
METODINĖS REKOMENDACIJOS. VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ
DIAGNOSTINIS VERTINIMAS

Atlikto darbo įvertinimas pagal nustatytus kriterijus (2 pavyzdys)

- Laiško turinys *atitinka* nurodytą užduotyje, atsakyta į visus punktus;
- Realizuotos visos nurodytos *komunikacinės intencijos*, rašymo tikslas pasiektas;
- Teksto *apimtis* pakankama (78 žodžiai);
- Kalbos *registras* tinkamas, atitinka žanro reikalavimus;
- Teksto *struktūra* tinkama: išskirtos pastraipos, logiškai ir nuosekliai dėstomos mintys;
- Tekstas *išdėstyta* tinkamai: kreipinys, baigiamoji mandagumo frazė, parašas (vardas), data;
- Kalba *taisyklinga*, žodynas pakankamas ir gana įvairus, kalbos vartojimo ir rašybos klaidų nėra. Vartojamos sudėtingesnės konstrukcijos (sudėtiniai sakiniai: «Это красивый город, в котором есть много интересных мест», žodžių junginiai «надеюсь дождаться», «расскажи...подробнее», o tai dar nėra privaloma šioje kalbos mokymosi pakopoje.

Išvada. Mokinio gebėjimai, lyginant su programos reikalavimais, pasiekti *maksimaliai* vertinant atliktą užduotį pagal visus nurodytus kriterijus. Galima teigti, jog *pasiektas aukštesnysis lygis* vertinant pagal kalbos vartojimo (žodyno ir gramatikos) kriterijų.

3 pavyzdys

Дорогой Павел!

Миня зовут Роберт. Я из Литвы которая есть в центре Европы. Этот город прекрасный. В нём много удивительных мест. Номремер, Гедимино башия. Кафедральная площадь. У нас даже есть свой Акрополис. Похож на римский, только наш – большуичи, увлечительный центр.

Я учусь в 9 музыкальном классе. Наш класс очень дружный. Мы много учемся.

Я обожаю плавать, тонсовать и учиться русский язык!

Жду ответа!

Роберт

08.10.13

UŽSIENIO KALBŲ BENDROJI PROGRAMA PAGRINDINEI MOKYKLAI
METODINĖS REKOMENDACIJOS. VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ
DIAGNOSTINIS VERTINIMAS

Atlikto darbo įvertinimas pagal nustatytus kriterijus (3 pavyzdys)

- Laiško *turinys* ne visai atitinka nurodytą užduotyje, atsakyta ne į visus klausimus (nerašoma apie šeimą, nenurodomas rašančiojo amžius);
- Realizuotos ne visos nurodytos *komunikacinės intencijos*, todėl komunikacinis rašymo tikslas pasiektas tik iš dalies;
- Teksto *apimtis* pakankama (63 žodžiai);
- Kalbos *registras* tinkamas, atitinka žanro reikalavimus;
- Teksto *struktūra* tinkama: išskirtos pastraipos, gana logiškai ir nuosekliai dėstomos mintys;
- Tekstas *išdėstytas* tinkamai: kreipinys, baigiamoji mandagumo frazė, parašas (vardas), tačiau ne vietoje rašoma data;
- Kalba pakankamai *taisyklinga*, tačiau yra gana daug rašybos klaidų, taip pat vartojant jau žinomas gramatines struktūras ir leksinius vienetus. Tai šiek tiek apsunkina teksto skaitymą, nors komunikacijai šiuo konkrečiu atveju netrukdo. Kalbos vartojimo klaidų yra mažiau negu rašybos klaidų, jos taip pat netrukdo komunikacijai.

Išvada. Mokinio gebėjimai parodo, jog pasiektas patenkinamas lygis, vertinant pagal turinio ir kalbos taisyklingumo kriterijus. Darbas *tik dalinai atitinka* pagrindinio lygio reikalavimus.

4 pavyzdys

Здорова Йуля,
Рубе пишаит Andrius из Lietuva. Мне 14 лет. Йа живу в Vilnius. У миня йест два брата и сабака. Йа учус в 9м класс. У наши класс 21 учиников. Йа люблю играть с компутерам. Йа хатишу с табой пириписиватся. Атпиши мне йа буди жат твайо листйа пака!

Andrius20131008

Atlikto darbo įvertinimas pagal nustatytus kriterijus (4 pavyzdys)

- Laiško *turinys* tik iš dalies atitinka nurodytą užduotyje, atsakyta ne į visus klausimus;
- Realizuotos ne visos nurodytos *komunikacinės intencijos*, todėl rašymo tikslas pasiektas tik iš dalies;
- Teksto *apimtis* minimali (50 žodžių, 9 sakiniai);

UŽSIENIO KALBŲ BENDROJI PROGRAMA PAGRINDINEI MOKYKLAI
METODINĖS REKOMENDACIJOS. VERTINIMAS UGDYMO PROCESE
DIAGNOSTINIS VERTINIMAS

- Kalbos *registras* ne visais atvejais tinkamas (kreipinys «здарава»);
- Teksto struktūra netinkama: neišskirtos pastraipos, nelogiškai ir nenuosekliai dėstomos mintys;
- Tekstas *išdėstytas* netinkamai: baigiamoji mandagumo frazė, kreipinys, parašas (vardas) ir data parašyti netaisyklingai;
- Kalba *netaisyklinga*, yra gana daug rašybos ir kalbos vartojimo klaidų, trukdančių komunikacijai. Žinomos gramatinės struktūros sudarytos netaisyklingai («Я учица в 9 классе» «Я люблю играть с компутерам» «Атпиши мне йа буду жат твайо листйа пака»). Vurauja fonetinė rašyba, neteisingai rašomos rusiškos abėcėlės raidės.

Išvada. Mokinio darbas rodo, kad jo turimi gebėjimai neatitinka numatytų programoje pasiekimų.